

САНА ОЛОХ

Хаһыат
1931 сыл алтынны
ыйтаһ таһсар;

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 151 (5041)

1977 снл. Ахсынны 20 күнэ
оптуорунньук

Сыаната
2 харчы

АЙАР-ТУТАР ҮЛЭ БЫЛААННАРА

ССРС Верховнай Советын сессиятыгар

Пятилетка ийкис сыла түмүк-тиваларын хас коллектив ахсын тэнэрэ чугаазатарын ахсын оро-кизгеник дүүүллэһинни уонна йуогна, дойду бүтүүнүн уруу-дьылаанан өлөөһүнү тэрийэр. Социалистическай жуогалаһы далааһына «Ээһинэстээхтөр. Күстэл буол-баттах, биһиэхэ билигиттэ тыа кыһаа» быстыбатын үлэһиттэрэ, кыһаа кыһаа сүөсүбүтүтэр, кыстык кыстык үстатыгар эрэ ылыммыт соци-алистическай эбэһэтэлиститибэлэр-дээхтэр, оттон атын производ-веннай төрүтүтөр, промышлен-най предприятиелар коллективта-ра, бирдин биригээдэлэр, сыах-тар, сменалар уонна үлэһиттэр. Пятилетка үһүс сылыгар быһач-чы кирбизэлэри, специалисттар айар былааннары ылыһыны савалыны

Бу күннэргэ тэя сириҥ бэри да иликтэр. Партинай тэрилтэлэр ССКП олохтоохторо «Юбилейдаах сылга — ударнай финиш» диип дөһөннөн үлэлиһиллэр. Сүөһү интэһити дьытытын быһаарыахтаах быһылгы кыстыкка от тэһийитигэр уонна эбии аһылыгы байрамизөөһүгэ Сылтан механизатордара бэйэлэригэр үрдэттиһибит эбэһээтэлистибэлэри ылыныһалар уонна биир идэлээхтөрүн куоталаһыга ытырдылар. Хатылы кырыахтаах хара саһылы нитээччилэрэ Ийэ дойдуга күндү кылааныах түүлэри туттармыга пяталетка үс бастакы сылытар барылланар кирбенин икки сылга ыларга туруулаһан үлэниһиллэр. Государствога албах «сымнабас кыһыл көмүһү» туттарар иһин ударнай вахтара Ыстаавах, Болугур, о. д. а. нэһиликтэр сонордуйтара ордук көрдөрүүлээхтэр. Быһатын эттэххэ, бу эппиттээх, быһаарымлаах күннэргэ сир ахсын сыллаабы былаанын, сорударын, эбэһээтэлистибегин толорботох биир даһын коллектив, үлэһит суох буолуохтаах диип биир өйүөн-санааһан үлэ-хамнас хаһаан-тытаарар да күргүөмнээхтик баар.

Үлэйнхтэр ити курдук өрө көтөрүлүүлэрин Москва итигар «Ударнай фиништэн — ударнай стартка!» дигэн сага бачымынара өссө күүрүбэтэр. Дихачев аатынан автозавод, 2-с Москвагаары чайы заводун уонна «Красная зря» производственный холбоһук бастын коллективтара сагаллабыт ити бэртээхэй хамсааһыннарын сүрүн ис хоһооно онус пятилетка бастааны үс сылын былааннарын болдьобун иннинэ, ССРС сага Конституцията ылыллыбыт күнүгэр — алтынньы ый 7 күнүгэр — толорорго туһуланар.

Оройгоо партианай, профсоюз-
най уонна комсомольскай тэрил-
тэлэрэ, олохтоох Советтара, ха-
һаайсымбаннай салайааччылар
Москваһыгар сманалах инициа-
Конституцията ылыллыбыт кү-
нүгэр толорон тийгэргэ норуот
бүтүүнүн хамсааһыныгар бука
бары, биир киһи курдук, актив-
найдык кыттыарыт!

тиваларын хэс коллектив ахсын
кнэгинк дүүллэлһини уонна
дхылаланан өйөөһүнү тэрийэр
дээһинэстэхтэр. Кистал буол-
батах, биһиэхэ билингитэ тыа
хһийайыстыбатын үлэһиттэрэ,
чуолаан сүөсүһүттэр, кыстык
устатыгар эрэ ылыммыт социа-
листическай аббэзэтэлиститбалар-
дээхтэр, оттон атын производст-
веннай төрияттэр, промышлен-
най предприятиялар коллективта-
ра, бирдин биригээдэлэр, сыах-
тар, смеңалар уонна үлэһиттэр
патилетка үһүс сылыгар быһач-
чы кирибиэлэри, специалистар айар
былааннары ылыһыны савалыы
да кликтэр.

Партийнай тэриэтэлэр ССКН КК ахсынньытаары (1977 с.) Пленумун уураахтарынан, Пленумна табаарыс Л. И. Брежнев этинигэр оҥоһуллубут балаһыанньаларынан уонна түүмүктээһиннэринэн салайтаран субу күннэртэн сабаллаан, сылы ударнайдык түүмүктүүрү хааччыйар дьаһаллары олохтууру сэргэ, хас коллектив ахсын кэлэр сылга хардары былааннары, социалистическай эбэһээтэлистибэлэри ылынымы тэрийэр соруктаахтар. Бүдьүлалара оройуон совхозтарыгар ытыллалла турар уопсай партийнай муһуһахтар улахан суолталаахтар. Парткомнар, сыахтаагы партийнай тэриэтэлэр профсоюз рабочкомнарын уонна месткомнарын, комсомольскай комитеттары киэҥник кытыннаран туран, 1978 сылга социалистическай эбэһээтэлистибэлэри ылыннарымыны кичэллээхтик тэрийэйдэрэ наада. Эбэһээтэлистибэлэргэ үлэ оҥорумтуотун, производство кэдьүүһүн үрдэтин, бородууксуйа хаачыстыбатын тупсары дьаһаллара чопчу ыйылыахтаахтар. Ордух улахан болгомото производство ис резерваларын арыыйыга уонна олору туһада таһаарыга уурулуохтаах. Саҥа эбэһээтэлистибэлэргэ, хардары былааннарга коллектив ахсын үлэ экономическай, хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрин тупсары боһуруоһа көтүү оҥоһуллуу суохтаах. Ол аата былааны, эбэһээтэлистибэни төһө кыалларынан аҕыйах өрөсүөтүтүтүн, үбү, сырену, матырыйаалы лаппа кэмчиллээн турар толоруу сүрүн көрдөбүл быһытынан туруоруллуохтаах.

Оройуон үлэһиттэрэ! Юбилей-
даах сылы ударнайдык финиш-
тэст аһиллгыгэ эмиз онуук стар-
тыырга, онон пятилетка бастагы
үс сылын былааннарын ССРС сага
Конституцията ылылалыбыт кү-
нүгэр толорон тийгэргэ норуот
бүтүүнүн хамсааһыныгар бука-
бары, биһр киһи курдук, актив-
найдык кыттарыымы!

МОСКВА (СССР). Ахсынчыны 16 күнэ — СССР тохсус ыгырымылаах Верховнай Советын VIII сессиятын үлэтин бүтэһин күнэ. Палаталар түс-түспү муньахтарыгар 1978 сылга СССР экономической уонна социальнаяйдымтыга Государственной быһаанын, 1978 сылга СССР Государственной бюджетын уонна 1976-сылга СССР Государственной бюджеттын толоруу тустарылаан болпурдуустары дүүллэһин түмүктээнэ. Депутаттар дойду быһаана итиэнэ бюджета СССР XXV съёһин уураахтарыгар сөп түбэһинизэрэн уонна пятилетка икки бастагы сылын түмүктэрин уонна пятилетка кылаабынай экономической соругун — дьон олорун уйгуртун таһымын салгыы үрдэтиһин учуоттаан өнөхүллууттарын билиэтэтиллэр.

Сессия трибуналынан норуот
туугутун туһунан, айа уонна киһи
аймах дьолун туһугар ахсаабат
кыһамньыларын киһи СССР
Кинигэ Комитетыгар, табаарыс
Л. И. Брежневкэ түс бэйэтигэр
махтан тыллара дуораһыйдылар.

Араатардар СССР Верховнай
Советын VIII сессията сүткэн
исторической событиеларынан
баай көмкө ынгырмалыбытын ба-
лалтаттылар. Улуу Октябрь 60
сыла туолуута, билигин государствот-
бойут саҥа Конституциятын
ылыныы политическай уонна
үлүбэ активност харааһыгытаа-
лар да өрө көтөбүлүүтүнэн ба-
дистаһыллар.

Билигип социалистической
куоталаһыма, диең иһитиниәрде
ессияра ПСБКС Председателе
депутат А. И. Шибаев, 110 мо-
дуйуонтөн тахса киһи кыттар.
Кара-балне датары икки уопна
онтон ордук сыллаары былаан-
чары 150 тыһыынча сыхтар,
учаастактар, сменалар, биригзе-
делэр, бизс тыһыынча кэрингэ

предпријателар коллективтара,
7,5 мелүйүөнтөн тахса үлөнү-
тэр толордулар.

Бицилэр ортолоругар — 300 тыһыынча кэриҥэ Ленинград раб-
очайдара. Үлэниг Ленинград
представительницата — «Боль-
шевичка» холбоһук мотористи-
каистиһынэ депутат З. П. Само-
летова Ленинград предприятие-
дарыгар былаанпаах сөрүдхтэ-
ри бодьохторун иннинэ толорор
ини «Хас бирдин киһи үлэтин
үрдүк халыччытыбаттыттан — кол-
лектив үлэтин үрдүк кыдыуу-
гар» диэн девизтээх социалисти-
ческой куоталаһыы күөтөн күн
күүһүрөн иһэр диэтэ.

Билигин, дикта депутат, дойду
экономической уонна социальнай
сайдыатын кэскиллэрин дүүллэ-
һэр кэмгэ, улуу советскай дой-
дуга олорортон уонна улэлиир-
тэн, сырдык кэлэр кэскили бөйө
күннүтүнэн тутуһартан өрдүк үр-
дүк дьол үлэ күһүнтүгэр сурун
саналары өссө күүскэ итэҕэйбүн.

Тыя хаһаайыстыбатын баһы-
дыр-коһулүүр салаалара прөмь-
шленный төрүккэ киллэриллэ-
лэр, киһи халбага суох үүнүүтэ
хазычыллар, диетэ сессияга бэйэ-
тин этинтигэр Молдавская ССР
Чадыр-Луиговский оройуонун Кол-
хозтар советтарын тыа хаһаайы-
стыбатын механизациялааһыгга
уонна электрификациялааһыгга
холбоһугун кэлимишк механиз-
ациямыр биригээдэтин биригэ-
дыһыра депутат С. М. Парманли
Республикада сир өнөһүүтүн
уонна сүөһү интигитин бөрдүүк-
суйаларын балачча өтүүн инте-
ририуодаммыт производство бээр-
рэр. Механизациямыр үлэ 75
бырыһанын тыа хаһаайыстыба-
тын производствотын механиз-
ациялааһын уонна электрифика-
циялааһын хаһаайыстыбалар ик-

ки ардчиларынгаары холбоогутары
толдоролдор. Тинэбэр Молдания
сири өгөрөөччулара бийыл, күн
дыл ураты уустук усулдуобуйа
сыгар, гектар ахсыгтан 39,3
тентнер кыбынгы салыиний
үүчүүтүн хомуйдулар. Садовод-
тар хас биирдин гектартан 110-
туу нентнер отону ылылар уон-
ча госуларствога ылымыг зба-
хэстэлтибэлэринизэрэ 137 ты-
чымыча төнчанан албди атыл-
таатылар. Ити барыта — отону
үүннээпини интенсификацияла-
бын кизг программатын олохох-
чылтэни, хааайыстыбалаа икк-
ылыларыннаары агропромышен-
най тинтээх бодог садоводтес-
кай холбоогутары төрийтэлээпин
үүмүктөө.

Промышленный уюна тых хайжыстыбаннай предприятиелар коллективтарын кытаы бичигэ пятилетка сорулахтарын ситибириллахтик толорууга биллэркестер кылааты советский уче-

найдар килэрэллэр. Бииги наукабыт уустук научнай-техническэй проблемалары быһаарар кыахтаах таһымы ситистэ. Сессияра ити туһунан ССРС Наукаларын Академиятын П. Н. Лебедев аатынан физическэй институтун директора депутат Н. Г. Басов эттэ. Кини наука производствонь кытары бөөрүгүү турар сибээһин бэлиэтэтэ. Пятилетка сараланыырыттан Москва научнай уонна быраймактар-конструкторскай тэрияталэрэ хас да баны миллиард солкуобайдаах бодууһу биэрэллэрэ барыламмат 50 тыһыынчаттан тахсырытан өгөрүүлэри толордулар. Саҥа техниканы айыы боддоһуун биллэрдики кылгатар кыады биэрэр 30 научнай-производственнай холбоһуктар тэрииннилэр.

Тыд этгэччилэр бары совет-
скай дьон тапталлаах Ийэ дойду
модун кыарын салгыы бөдөргө
түү былааннарын олоххо биллэ-
рэггэ быһаарыныылаахтарын ту-
һунаа кинигиниэрдиэлэр.

Бүгүс 3 часна Кремль. Улахан Дыбарылаһыгар Союз Советтар уонна Национальностар Советтары холбоһуктаах муһуһахтар сабаланиа.

Депутаттар уюнна мэлдыгыттар
табаарыстары Ю. В. Андроповы,
В. В. Гришини, А. А. Громыло
ны, А. П. Кириленконы, А. Н.
Косыгины, Ф. Д. Куланову, Д. А.
Кунаевы, К. Т. Мазуревы, А. Я.
Пельшени, Г. В. Романовы, М. А.
Сусловы, Д. Ф. Устиновы, В. В.
Шербишкэйи, Г. А. Алиевы,
П. Н. Демичевы, В. В. Кузнец
ву, Б. Н. Пономареву, Ш. Р.
Рашидовы, М. С. Соломенты,
К. У. Черненконы, И. В. Капи
тоновы, В. И. Долгизы, Я. П.
Рябовы үнүн ытмы тыаһынан кө
рүстүлөр.

1978 сылга ССРС экономика-
най уонна социальный сайды-
тыт Государтвеннай булааны
туһунан боптуруоска түмүк ти-
ли ССРС Министрларын Советы
Председатели солбуулааччы ССРС
Госпланин Председателя депутата
Н. И. Байбаков эттэ.

ССРС Верховный Совети пал-
лалар тус-түснә куластаһын
нарынан 1978 сылга ССРС эк-
номический уйна социальна
сыйдыттын Государственный б-
лаанын туһунан Союну би-
саннан ылынар.

Күннээди бэбиэскэ үһүс бо
пуруоһугар—1978 сылга ССР
Государственный бюджетин уол
на 1976 сылга ССР
Государственный бюджетин тол
руу туһунан боппуроска—т
мук. тылы ССРС Үбүн министр
В. Ф. Гарбузов эттэ.

(Бүтүүтүн 2-с стр. нөр)

БИҢИГИ ОРОЙУОММУТУГАР

Э Д Э Р Д Э Р
ҮРДҮН НИРБИЛЭРЭ

Комсомолентар, ыччаттар ортосунда каннигтон производствоса үлэни тахсылара—бу олу сээрлэх уонна хайдаллаах дьыала. Бийиг оройуонмут совхозтарыгар ыччат-комсомольскай фермалар подлентивтара сылын ахсын хагаан, үлэлэрэ-хамнастары үлэм туһай кыер.

Бигр онжук коллективнаа
Кэри Маркс аатнаа совхоз
Одлууннаагы отделебтэн
омытаах маньныксыт, коммунист
Христина Степановна Дячков-
ская салалар Кулаадьма ытчат.
комсомольская фермата буолар

Кулаадымалар аасныт ый түмү-
гүнэн бийыл бир фуражнай
ынахтан үүтү ыаһын былаанын
112 бырыһыал толорон үчүгэй
сүтүһүллүһүлэр.

Ферма мянгийнхныг юм
лөйдөөх дэвдэг хэс бийрднээр
нэгнэ тэгнүүлчлээх кербийн
нэгнэ бу кербээр ордук
дүүдүүн, туруулан үлэллээр.

С. МАКСИМОВА.

КЭБИНИЛЭХ ОТТОР
СУБУЪАЛЛАР

Карл Маркс аатынан совхоз
Мугудайдаагы отделениета бу ый
бастагы күшнэрттэн Амма сүн-
нүттэн оту таһыма бикс ДТ-75

трактордаах эвонону туруорбута.
Салайааччынан «Бочуот Знаг»
орденнаах И. Д. Пермяков атам-
мыта.

Бэвэрээ Мугудай фермаларыгтар механизатордар үнүс кырыныларын оңорор, 40-ча тонна оту сүекээтилар. Звено трактористара бүтүгүгүттөн ыла иккяли волокушаны састорорго башаарыңылар.

Бу күнiнэргэ Төлөй Дириния ферматыгар Одьулуун отделеиятын механизатордара үс «Веларусь» трактордарынан Хондуттан эли тизгэн көмөдөнөллөр.

Г. СИВЦЕВ.

Профсоюзнай олох

АНАЛЛАРЫГАР

ЭППИЭТТИЭХ ТУСТААХТАР

Субуруускай аатынан совхоз-таары профсоюзнай тарилта месткомнара үлэһиттэри үлэбэ түмүүтэ ситэ суох үлэһэн кэллилэр. Ити туһунан рабочкомга кинэ кэспитин буолла. Отделениелар-дара месткомнар үлэ дьиссиплинын бөдөрөгүүгэ, социалистическай куоталаһыны тэни-тинтэ уонна ону кэмгэр түмүк-тэһингэ мөлөтүк үлэһиттэри-лэрэ, биридиэлээн үлэһиттэри кытта ир-хоро кэспитиннэртэ, бастыг оһыты олохтоһун кур-дук ботчумнаах боппууостары-нан кэм да дьарыктана иликтэрэ критикалана.

Совхозка үлэбэ коммунистическай сыһааннаһы тымынгар иһтэр үлэ мөлөтх туруктаах, үлэ дьиссиплиныннэтин тутуспат бую-луу, эппиэтинэс намтааһына, ыһыллым-төбүлүү, хаһаайыс-

тыбаннаһа суох быһын чахчыла-ра үгүстүк таһаарыллаллар. Ити этиллибиттэри тутатына туоратан иһингэ месткомнар ыл-саллара, үлэһиттэри кургуомнаах, айымнылаах үлэбэ түмэллэрэ наада.

Арыгылааһыны утары охсу-нууга тахсыбыт хураахтары олох-хо киллэрингэ тулуйуллубат бы-таарымылар тахсаллар. Арыгытан сибээстээх улахан хоромбулары иккилин-үстүү күнгэ тийбэ боро-гуулааһыны, общественнай бэ-рээдэги кэһини утары утуунаах үлэ ыһыллара эрийиллэр.

Ханна да тий — дьон-сэргэ олоһун, үлэ-хамнас хаамытын, ниники кэскили билгин техника быһаарар. Онук кэмгэ олоһор эрэрибит үскүл-тэскил үлэһит, арыгыһыттары, хоромбууу онго-рооччулары техникага үлэстэр-

тан босхолонор кэм кэлтэ. Ити-ни сибээстээн месткомнар ме-ханизатордар ортолорутар проф-союзнай группалары тарыйан, наставниктары анаан үлэбэ эппиэтинэһи үрдэтэллэрэ эрийил-лэр. Ити курдук фермаларга эмиз профсоюзнай группалары тарий-тэлэстөр үлэбэ көбүтүһүү күү-һүрүөх, эппиэтинэс үрдүөх этэ.

Профсоюз месткомнарыгар ха-һаайыстыбанын салайааччылары, рабочайдары өтүөттатыахха, ин-формацияларын иттиэххэ.

Үгүс отделениеларга салалта, профсоюз месткомнара үлэһиттэр уопсай производственинай мун-һахтарын бөрт сэдэхтик онто-роллор. Итинэн үлэһиттэр үлэбэ баар итэстэр, үчүгэй садалаа-һынар тустарынан бэйэлэрини ис санааларын уонна бабаларын ор кэмгэ кинигини кэспитиннэ-хаалаллар. Ол үлэбэ-хамнаска охсуута улахан.

Рабочком үлэһиттэр стилин тос-ту уларытан, сана сүүрээһини, ыһымалары киллэрэн месткомнар үлэһиттэри тэһимирдэн биһирэ-паада. Бириэмэ, олох көрдөбүлэ итиннэ.

Н. СОЛОВЬЕВ,
«СО» общ. корр.

Биригээдэни агроном салайар

МОЛДАВСКАЯ ССР. Лазов-скай оройуон «Октябрь 40» сыла-голдохулар виноградардар уонна сэдөөдтэр биригээдэлэрин ик-кис сыман эдэр агроном Михаил Иванович Мовилэ салайар.

Кини үлэтин суола мантан, гөрөөбүт-уоскуэбит салымны-гиттэ садалаһыта. Оттон тма таһаайыстыбатын институтун туттаран баран эмиз манна эр-гиллибитэ. 1976 сылаахха ком-мунист М. Мовилэ бырабылман-ныаттан кинини хаалан иһэр би-ригээдэбэ ыһтарыгар көрдөспүтэ. Эдэр специалист коллектив кыайа-тото тутан түмнэ, дьон-го науканы кытары дьордос-тоххо, ас бириди агронми-ческой ыһманы биригээһигэр туттар буолаахха, элбэти сити-һиэххэ собун итэстэ. Биригээ-дүйүр бары сүһүөх үлэһиттэргэ агро-уорэһи тарйбэр, семякордо-

ры, садка уонна плантацияларга практической занятиелары ыы-тар. Кини ити кыһамныта таах таалаба.

Виноград үүнүүтэ хайы-уһа бастагы сылаа күүтүлүбүтүгэ-рэр үрдүк буолбута. Биригээдэ былаанын толорорун аһан, аһа бастаан аһара толорбута.

Бийыл атын учаастак эмиз хаамыттан таһаарыллына: сек-тар аһын фрукталар орто тү-нүүлэрэ 80 центнеринэн үрдэстэ. Оттонору государство аһы-лааһын былаанын биригээдэ ик-ки бүк толордо.

Лазовскай оройуонга тма та-һаайыстыбатын үгүс специалис-тара, СССР КК уонна СССР Ми-нистрдэрин Советин колхозтар уонна совхозтар орто сүһүөх подразделениеларын специалис-тарын бөдөрөгөтөр туһунан уу-раахтарыгар эппиэстээн, бири-гээдэлэри, фермалары, отделе-ниелары салайарга бабаларын биллэрдилэр.

Үһүэ снимокка: биригээдүйүр М. И. Мовилэ.

Ортоку снимокка: М. Мовилэ, А. Плячинтэни биригээдэ планс-чилларын көрдөрөр.

Аалараа снимокка: Михаил Мовилэ (лаптастан иккис) репе-тиция кэмгэр хор солостарын ортолоругар.

А. ГРИНЬКО фотота.

ХААЧЫСТЫБАЛААХТЫК, БОЛДЬОБОР

Тыа сирингэр капиталнай ту-туттарбыт Маралаайыттары Куль-гуу кэмэһэ сыл ахсын кэһээн тура дьнэтэ баччааһа дьэри иһэр. Ол совхозтар материалнай базаларын бөдөрөгүүгэ, нэһилиэн-нэ олоһун таһымын үрдэтингэ бастэз күн бүтүнүгэр дьэри партия уонна правительство аһа-лыкы кыһамныларын чарылахы туһунан буолар.

Онус пятилетка бастагы сы-лыгар бийиги оройуонмут сов-хозтарыгар ити сылга 1 мол. 367 тыһ. солк. үп көрүлүбүт буолларына, бийыл ити суума 271 тыһ. солкубайынан эбил-либита. Оттон 548 тыһ. солк. үлэһити совхозтар бэйэлэрин күүс-тэринэн ыһыахтаах, «Якут-колхозстрой» холбоһук ТМУ-га — 600 тыһ. солк., «Якутсель-строй» трест ТМУ-га — 490 тыһ. солк., Бастэһэтэри ЭТУС 46 тыһ. солк. толоруохтаах этилэр.

Эрийик Эристин аатынан сов-хоз бийыл икки сенаж траншея-тын тутуохтааһын садалаабык-ка да хаалларда. Чакырга маһаһыт дьнэтэ бийыл иккис сыман ту-туулар да үтөлэһэбэт. Уһур Алаас хотонун хаачыстыбаты эмиз мөлөтх.

«Якутколхозстрой» ТМУ-га 1977 сылаахха государственнай ко-миссияга туттартабыт объекта-ра, дьнтинэн, бийыл сага үлэбэ киирдилэр. Тутар-таһар үлэлэг хаачыстыбалара мөлөбүтүн 350 сүөһү киирэр Хайахсыт хотону-гар, 160 миэстэлээх Чакыр ос-куолатыгар уонна Сылаан дет-комбинатыгар 160 тыһ. солк. үп былааны таһынан өрөскуот-танна.

«Якутсельстрой» трест ТМУ-га Субуруускай аатынан совхоз Болтөһөгөтөрү отделениелар ту-та сылдыар гараһыгар акылаатын өстөөблөрүн дьаамаларын чы-чаас тынан, билгини 60 см ха-лыһаах гравийи кутарга күһэ-линнэ. Оттон Одьулуунига тутар 12 квартиралаах олоһор дьнэ-тин кимтэн да көһүлэ суох бы-райыактан туораан онордо.

Юбилейдаах сыл түмүктэнэрэ аһсааннаах хонук хаалла. Бу күннэргэ туттарылар бары объек-тар хаачыстыбалаах буолуула-рын ситиһиэххэ. Тутар тарилта-лар үлэбэ киллэриэхтээх объек-тарын сыл иһинэн бүтэрбөт тү-бөтүлэригэр кэлэр сылга бөри-лэхтээх үп аччатылларын эмиз учуөттүүлара наада.

П. КОРАНИН,
тыа хаһаайыстыбатын
управлениетын
тутууга инженерэ.

Соломо бийиги совхозтарбыты-сар баар. Ол тыһан баран ыһа-ха даһаны, сыгыта да аһныа ситиһилибэт. Сүөһү бөйөтэ даһаны соломоһу аһсаран ситчигэ суох. Ол онугар бытарытыллыбытын, буһарылыбытын, атын аһылык-тары кытта холбоһмутун, араас химическай ыһымаларынан ас-таммытын кэһэ ханник баһарар сүөһү сиир. Ити түбөтэтигэр сөһпөн аһылытын иһтэһэлээх аһылыкка кубулуйар. Онон бур-дук отун иһтэһэлээх аһылыкка хайдах кубулуйар туһунан бу бэ-спэдэбэ кэспитит.

Бурдук отун ыһахха ситэр буоллаахха 4,5 сантиметр, сыгы-та 2,3 сантиметр тыһа кырба-станар. Кырбастыгар промыш-ленность ФН-1, 2 («Фурэйир») массыыаны онорор. Ону таһынан КС-1,8 «Вихрь» сиилэс ком-байнын, ИГК-30 титтээх бытары-тааччы, РС-6 кырбастааччы, о. д. а. массыыналары туһаныа-ха сөп.

Кырбастаммыт бурдук отун тупсарар ыһымалар элбэхтэр. Биир центнер бурдук отун или-тэргэ 80-100 литр итин уу наада. Итинчэ ууга 1,2 килограмм туу-һу кутуулар. Уунан илитидэр буоллаһына кырбастаммыт бур-дук отугар концентраттары эбэн биһирэххэ сөп. 1 центнер бурдук отун 5 килограмм концентраты-нан тумаланаар.

Эбэн аһылык кыстыгы быһаарыа

СОЛОМОНУ БЭЛЭМНЭЭҢИН НЫМАЛАРА

Специалист сүбэтэ

Бурдук отун паарынан буһа-рыахха эмиз сөп. Аһыты кормо-куһияларга паары үөсүстэргэ аһаллаах котеллар бааллар. Ол суох түбөтэтигэр иһтэр паар киирэр турбалардаах улахан мас дьаһыктары онгоһулар. Дьаа-һыкка сүөһүнү күннээдэ аһа-тыта сөп буолар нуорманан ыһ-баммыт соломоһу сиилэлэр. Си-мнэх иһиннэ соломо 1 центнери 80-100 литр ууга илитидэр. Ол кэһиттэн туһанар, концентраты эбөтөр бытарытыллыбыт төр-дүгэр аһаахтары эбиллэр. Дьаа-һыкка тыа хаһааһтанар уонна 3, 40 мүнүүтэ устатыгар дьаһык иһиттэн паар күдүһүн таһаар дьэри үрдэриллэр. 6-8 чааһынан бу курдук аһаммыт соломо сүө-һүгэ ситиһилэр.

Аһаллаах оттуга да суох бур-дук отун бөйөтин коопһуутунэн эмиз буһарыахха сөп. Ол иһит-тэн 1,5 метр усталаах-туоралаах, биир итинчэ үрдүктээх 4 дьаа-һык туруорулар. Дьаһык 1 кубометригар 1,5 центнер кыр-бастаммыт соломоһу сиилэлэр. Си-мнэх иһиннэ центнери 80-100 литр итин уунан илитидэр.

Итиннэ маассаны барытын хап-таһыһынан сабан баран ыһааһа эһигинэн ыта баттатылар. Оч-чоһо маасса иһигэр үөдүйэр ми-

кробиологическай процесстар кө-мөлөрүнэн бурдук ото иһиттэн күнүкүйөн буһар. Күнүкүтүү төр-дүс күнүгэр маасса температурата 40-45 ыһраадыска тиһиэр. Ити кэһиттэн сүөһүгэ ситэһиэр. Күнүкүтөн буһарыллар бурдук отун тууһуур уонна атын аһы-лыктарынан тумалыыр ордук ту-һалаах. Манник күнүкүтөн аһаа-һыкка түүһүгүрбэтэх уонна ы-тыһыбатах бурдуктаах баһыһалар отторо барар.

Төһө 4 дьаһык буоһара эмиз бөйөтэ туспа суолталаах: күнү-түү 4 хонугунаан ситэр, онон күн аһы биридин дьаһык ас буһан иһэр тыһа тэһиһиэр.

Сиилэстэммит бурдук отун сүө-һү үчүгэйдик сиир. Сиилэстиптэ траншея ордук таһыһааһа. Ити түбөтэтигэр соломо биир өлүүтү-гэр төрдүгэр аһаахтар үс өлүү-лэрин холбуу кутарын. Ону ба-рытын 35-45 сантиметр хаһы-наах тыһа араһа-араһа дьаһык кутарын итиннэ траншеяны тэ-һиһтэһиэр. Төрдүгэр аһаахтары сииһэх иһиннэ бытархай тыһа кырбастанар.

Маны таһынан бурдук отун тупсарыһа бактерияларынан коопһурууну, кэһиһкэлээһини, доруоһанан байытыһына туһа-ныахха сөп.

В. АЛЕКСЕЕВ,
зоотехник.

Күнөө 8 час саған Чакырдаары сельскай Культура дьэстэ
бырааныныстыгы таныыбыт кырдыаастарынан, ыччаттарынан
туолаа. Дьон бу сырыыта бэйэлэрэ ытыктыыр кинилэрэ Михаил
Камытович Кириллин бочуоттаах сыйыналгыга атаара муһу-
нулар.

Эрдэнэ Эрстэгийн дэргэдэх сөнхлөл мэргэжлийн отделын ерөнхий
управляющий В. Г. Титов Михаил Капитонович олохуй, үлэтийн
тухуудын хэргийг.

— Биэр дөйдулаахпыт, бары билэр уонна ытыктыыр кырда-
басын Михаил Капитович Кириллин изылиэкиит, колхозпут,
билигин совхозпут чэгиэй сайдыаларын туһугар 35 сыл устата
биэр идэттэн илһитин араарбакка үлэлэтэ, — диир киһи. — Оччо
төргө да, билигин да суот-ахсаан үлэтэ экономикабыт сиэркилэ-
тэ, үүтүбүт сайдыабыт диир тутара. Ылыргытынан биэр киһи
үйэттэр бу биэр идэҕэ эҥиклэ суох үлэлэһин, ниилэхэ мунура
суох беринин — билиэхэ барыбытыгар, ордуу эдэр мччакка, үтүө
холобур.

Үөрүүдэх бичлэгийг-майгын М. Н. Кириллингэ пенсионтай
сүхитэй туттарылаллар.

Тың профессор рабочкомун председател Г. Д. Ефимовка ба-
нылар.

Гаврил Дмитриевич М. К. Кириллингэ Саха АССР Тыматын хаһаайыстыбатын министростотун, оройуоннаады тым хаһаайыстыбатын управлениетин Бочуотунан грамоталарын, махтал суруктарын туттардыр уонна бочуоттаах сыннааһанга барааччыга сох-хоз дифференциатын, паркомун, профсоюз рабочкомун, комсомольский комитет ааттарыттан чэгиэн-чэбдиэн доруобуйаны, уһун үйэни баҕарар.

Союз кылабынай бухгалтера Н. Е. Адамов, Михана Капитоновичка Бочуотунай грамотаны уонна сэмэй бэлэри туттаран туран, өйүн иһикитин дарааны эдэр ыччакка сүбөтүн-аматын тирдэ турарыгар, күүһэ кыайарынан үлэтиригэр баратын бэлэстэбэ.

Мустубут дьонно шалдыттар — Субуруускай аатынан соххо Соловьевтаагы отделениетин уус-уран самодеятельноһын кыттылалхара ыраахсабиллэх концерты кордордүлэр.

И. ЛЕБЕДЕВ,
инженер общ. корр.

СНИМOKKA: үлэ ветерана М. К. Киралынгытэ илбараадалары
туттарыы түгэнэ.

ARTCO PHOTO.

Аны саас муус устар 1—10 күннэригэр Якутскайга Саха сирин норуоттарын спорт кыйылыгы көрүүннэригэр спартакиадалара ыытыллар. Хамаанда састаабыгар: хайыһарга 5 эр киһи, 5 дьахтар, 2 уол итинэнэ 2 кыыс, биатлонка 3 эр киһи уонна 1 уол, хамныга 2 эр киһи итинэнэ 2 дьахтар. Уопсайа оройуон спортивнай делегациятыгар 25 киһи киириэхтээх.

Бу күрэхтэһиилэр иинилэрин физкультура коллективтарыгар оройуонга «Урожай» общества республикада уонна үөрөнөччилэр ортолоругар бастыыр иһин күрэхтэһиилэр ыытыллыахтаахтар.

Финальһа күрэхтэһинга маңайгы бөлөххө биһиги оройуонмут спортсменнара промышлен-

най оройуоннар, Саха сириг бары куораттарын, Уус-Алдан, Мэҥэ-Хаҥалас уонна СГУ хамаандаларын кытта күөй көрсүһөхтөөхтөр. Көстөрүн курдук, утарылаааччыларбыт бары күүстээхтэр. Хайыһар программатыгар эрдэнигэ 15 км, 20 км, 30 км уонна 50 км сиргэ сүүрүүлэр 4x10 км эстафета, дыахталларга 5 км, 8 км, 10 км дистанцияларга сүүрүүлэр, 4x5 км эстафета уонна юниордарга 10 км + 5 км + 10 км + 5 км эстафета киллэриллибит. Биатлонга 10 км, 15 км, 20 км сиргэ сүүрүүлэр, 7,5 кмх4 эстафета бааллар.

Дэ маныха сыханинан бэйэм бысах санааларыи өтнөхшү баарарыи.

Билэн турар, бичигч оро-
йоммут үчүгэй хамзанданы ту-
руорар кыхтаах. Быйыл хайы-
бардыг уолаттарбыт саамай тү-
мүллэр дьыллара. Спорт вете-
раннарыгар А. Евграфовка, Н.
Захаровка сага эдэр күүстэр
А. Илларионов, А. Тимофеев,
П. Матвеев, Н. Коркин, быраат-
тым Вася, Коля, Петр, Дмитрий
Барашковтар, П. Митин уонна Н.
Оконешников курдук бары I раз-
рядтаах, бэйэлэрин саастарын
группатыгар республика (Н.
Оконешниковтан уратылар) бил-
лилээх хайыбардыттар эби
линидэр. Ол онугар балаһыан-
һабыт дьахталларга соччот
суох. Болтоҕо отделениетыга
сүүрүөн сөптөөх Вера Борисова

Бэчээти багтын тэргүүлэгч
Петр Николаевич Андреев
периодический бэчээти өдөр
виной тэргүүлэгчидтэй
антиквардара.
Книг сибээс. Директээр
долоондугар үлдэлд. Бэлд
рын, Украин бэчээти тэрг
тэргүүлэгчид бэлдмийн өдөр
сройуонга мнхрм таванр
уонна онно бнрбит тн
чнэстэхтнр тэлрд. Итин
гэ сибээс өнгөтүн онгоруу
дэвнр бэлтараа бүх кнхрнр
Сибээс нмрдвдас үлхнтн
сирин өлөхтөөхтөрүгэр
мнхрмбэлдмннр тнхнр.
Е. ГАБЫШЕВ

Спорт

Мария Литвинцева, Мария Ер-
вшапкина, - Чурагчыга Галин
Колырина баалдар. Итний та-
нан орто ескуслаларга юншор-
ларга күрөхтөнөр кыахтаах үөр-
нүүчүлөрдөэхпит.

Спартакиадага төрөөнийнхэн
тик кыттар итгэннэ республика
да миастелээр инниттэн спор
сменнары түмэн, бишр суу
кииннээн кулун тутар 1 күнү
тэн эрчиллэр сбордары тэрийнэ
Онуоха диэри хаймалардыт
миастелэригэр эрчиллиннэбэ.

Финалтай күрэхтэйнэг д
чет ылар ийин эр дьон 4 күн
тата сыннаалага суох уоско
105 км сири сүүрүөхтээн
оттон дыхталлар ити кэм үс
28 км сири сыннаалага су
сүүрэллэр. Маньнык нобуруу
ны эрчиллэнтэ суох, произв
ствога үлэли сылдьан түрү
бэр спортсмен тулуйбат. Ман
ха ордук ыаньныксыт кырс
тарга ойуччу болромтону уур
быт, көмөлөрбүт наада. Ө
кыаллара буоллар тохсуньы
иккис агарыгар хамаандабыт
рун күүһүн Алданна илдьэ
хонуктаах сбору тэрийнэх би
этэ. Итиннэхэ шефтээхтэ
перьюрилар көмөлөрүөн тү
ныаха. Итини таһынан сп
совет араас инвентары буу
биатлонистарга аналлаах сна
ры көгүлүтөн сыннары
хааччыһын наада.

Оройуоммут хайыһарта
маандатын, эрэнэр, көмө
буоллахтарына, үөрүүнөн
биэм этэ.

Н. ПОПОВ.
Саха АССР үтүөлүк
төрөткөсү.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВА

**„СҮРЭХПИТ ТӨЛӨНҮН, ӨЙБҮТ ӨРКӨНҮН—
ЭЙИЭХЭ, КОМСОМОЛ!“** бийрднн орууду толоруу таһыма, пьеса маасо

Итгншик девистаэх народнай театрлары уонна драмкружоктары оройуоннаары көрүү-конкурс ыһыллар.

Кэлэр сылга Ленинийэй комсомол олоҕор үнү-
лүччүлээх событиеларынан буолар БВСЛКС
XVIII съез, Ыччаттар уонна студенттар Бүтүн
аан дойдутаагы фестиваллара ытыллыахтара,
комсомол тариллибита 60 сылын туолуута үө-
рүүлээхтик бэлэтэниэ. 1978 сыл—онус пяти-
летка быһаарыллаах сыла. ССРС XXV съезин
уураахтары олоххо киллэрэниг комсомол биир
сүрүн оруулу ылар.

Корүү-конкурс комсомол уонна ыччат күүрээн-
нээх олохторун, айымныыаах үлэлэрин бары эт-
түтүн арийан көрдөрүүхтээх, үлэһиттэри ком-
мунистическай иитингэ народнай театрдар итин-
нэ драмкружктар оруолларын салгыы үрдэтингэ
туһуланнахтаах. Конкурс репертуарыгар киирэр
айымныылар тематикалара билигин дөйдүбүтүгэр
советский демократия, норуоттар добродоһуулары
уонна социалистическай интернационализм өрө-
гөйдөөһүннэригэр аяанымт буоллахтарына ор-
дук үрдүктүк сэмэлланиахтаа.

Итгэл сэргэж, өөрөөр-хөөрөөр үзвэл нэгэн аран-
тын хамтатгах, эдэр талааннарыг буулгаж ула-
хан болгохтой ууралдуулахтай.

Көрүү-конкурска Дирингиздеги уюна П. М. Решетников аатынан народнай театрлар итнэнне бары сельский Культура дымалерин драмкружоктара кытталлар.

Коллективтар 1 ч. 30 мин. итгэхэ суух бигрэмэ устаг барар пьесалары оошшоон көрдүүхтээхтэр. Айымнылары сымалалааһын 5 багдах системанан ыттылалыра. Итиннэхэ хас

бигдин оруулу толоруу табыма, пьеса маасса-
баһа, режиссурата, уус-уран уонна музыкальнай
киргэтиилэре, көстүүмнэрэ, устуһан итиэинэ
тыаһынан киэргэтиилэре, төрөһинэ (репертуар,
оонньооччулар, режиссердар, художниктар ан-
кетнай даннайдара жюрига төхсүннү 10 күнүр
ааснакка түһэриллиэхтээхтөр) учуоттаныахтара.

Баруун-хөгжсөн нэгдэл бол тохсунгүй 20 хү-
нүүтэй олонд 26 хүнүүд дээр П. М. Решет-
ников аагчид народнай театрга мнхлалар.

Пьесалар кизгінэ 8 чаастан сабаланааллар, касса
6 чаастан үлэллнр.

Корүү-конкурс журята тогус кийиттэн састаптаах, председател—райсовет исполкомун культурага отделын сэбиэднессэй Н. И. Кандинский.

Бастаабыт коллективка 1000 солк. суумалаах музыкальнай инвентарь бэриллэр уонна I степеннээх диплом туттарыллар.

Иккис министрэд—700 солк. суумалзах музы-
кальной инвентарь, II степеннйэх диплом.

Тус нийслэлээр—500 солкубайдаах музыкаль-
най инвентарь уонна III степеннээх диплом.

сердарга, художниктарга лауреат аата нгзрил-
лэр, итиннэ дипломнарын, грамоталарынан на-
гараадаланаллар. Үчүгэй кестүүмнэр эмиз бэлэ-
тенихтэрэ.

ХОС БЫҢААРЫН: талааннаах эдэр төлөрөөччүлэргэ, орто үөрэви бүтэрбиг уонна производствого үлэлээбит буоллахтарына, культура анаалдаах үрдүк итгэнэ орто үөрэвэр киирэгэ на правление барилда.

РАЙСОВЕТ ИСПОЛКОМУН КУЛЬТУРАБА
ОТДЕЛА. ЫБСЛКС РАЙНОМА.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовое издание 678700, Чурапчы с.
Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495
уопсай — 91-505.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 л.